

Naš List

Izhaja vsako soboto; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Naš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter velja za celo leto 5 K. za pol leta K 2:50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 4. novembra 1905.

Štev. 44.

Ena glava — dvoje lic.

Ni mogoče! vzklikne kdo. Bitje s to posebnostjo so obožavali samo stari Rimljani v osebi boga Jana. Ali trditi, da se obožuje v srednji Evropi tudi še danes bitje, ki ima eno glavo in dvoje lic, to se zdi komu nemogoče. In vendar je res!

Bilo je l. 1848., ko so se oživali narodi v naši monarhiji. Veselje je bilo gledati po svobodi hrepenenče može. Zahtevali so pravico zase — pravico za svojega nasprotnika. Krona je dala ustavo, ali v istem hipu je vstalo v njeni duši poželenje, vzeti jo zopet nazaj. Zastonj so padli možje pod roko krvnika, zaman je bilo nastavljanje njih golih prs vojaškim kroglijam, in brezuspešno je bilo temno življenje političnih žrtev, umirajočih v vlažnih ječah.

Kronini svetovalci so slikali vladarju svobodo kot največje zlo, ki povzroči rop in umor, ki ima za posledico anarhijo. Z mogočno roko je posegla tedaj med ljudstvo najvišja moč, ni se opirala na pravice narodov, na pripoznanje ljudstev, ampak na svojo zgodovinsko in apostolsko... pravo!

Ali s tem ni prišel red v deželo ne mir. Leta 1859. pa je bila nabita naša armada, blagajne so bile prazne in ko je pričelo pokati na naši hiši, tedaj so se spomnili — ljudske pravice. Komaj pa je prišlo v blagajne nekaj krvavo zasluženih zlatnikov, visoke svote najetih posojil, ko so mislili najvišji krogi: zdaj smo iz nevarnosti, pa so vzeli 1865. leta parlament avstrijskim narodom izpred nosa.

Da pa so se spomnili zopet ljudje, ki odločajo v naši monarhiji, da je tu ljudstvo, ki se sklicuje na starejše zgodovinske pravice, kakor oni, da so izšle te pravice iz srca in ne iz pesti — resnično, za opomin vsemu temu je bilo treba nove strahovite katastrofe avstrijske armade. To pot za izpremembo enkrat na severu leta 1866.

In res smo dobili že leto potem konstitucijo in svoj parlament. Ne svoj parlament, ampak tak, ki je bil po godu drugim.

Ali tudi med najvišjimi svetovalci so nastajale vsak hip izpremembe, kar je odobrila in sprejela krona danes, je morala jutri preklicati. Tako je iz-

Dve sestri.

(Paul Wilhelm.)

Umetnost in usmiljenje sta se srečali nekoč na njenih potih.

„Sestra“, reče umetnost, krasna, stasita žena, plemenitih, pravilnih potez, „sedaj sem srečna in vesela, ko nikdar preje. Priborila sem si veliko, nezasluzeno slavo. Človeštvo se je divilo mojej pesmi. Siromaki, bogataši, mogočnejši so bili prisotni in v pobožnej svečanosti so pili moje glasove. Pela sem jim o mladosti, o otroški dobi, za katero pridejo sladkoopojne samotne ure, polne sentimentalnosti in hrepenenja po ljubezni, polagoma pa so prešle v brezmejno srečo — srečo, ki si jo spopolnjen človek sam! — Utihnila sem, — a zapazila sem se lesketati solze; marsikateremu se je izvil nehote bolesten vzdih, spremljan od ihtenja. — Zavidaj me, sestra, kajti vedi, jaz edina prevladujem svetovno dušo. Moja pesem je vzbudila človeštva pritajeno ihtenje, napram razkošju smehljajočega se življenja. Jaz sem ga ganila, jaz sem ga presunila in mu izvabila solze ganutja! — In kako? — Ti molčiš? — Nimaš odgovora na to? — Je li mi ne zavidaš sreče!“

„Ne,“ je odgovorila usmiljenost nežno in povsila oči k tlom.

ginjalo vsako spoštovanje in avtoriteta na zgorej. Tam, kjer so porivali ljudstvo kakor šahove figure, kjer so izigravali narod proti narodu, tam so delali brez vsakih principov, brez konsekvence — kakor je slučajno zašepnil skriven svetovalec, ki je zašel med neprijazne, monotonne sobane našega svetišča...

In če smo prejeli ponižni in najhujšemu preziranju in teptanju vajeni Avstrije v prejšnjih letih konstitucijo, se ni zgodilo to zaradi nas. Zgodovina nam je priča, da se je zgodilo to zaradi tega, ker nam niso hoteli dati drugače iz tujih držav milijonov, s katerimi se je skušalo popraviti in zakriti to, kar je povzročilo vodstvo, kjer ni imel pristopa nihče nas smrtnih zemljanov.

Tujim narodom se je kazalo, da smo zdaj prosti, da je blagostanje, svoboda in pravica deviza nove vlade. In to je veljalo toliko časa, dokler se ni pridružil zunanjemu državnemu polomu na bojiščih še notranji, ko je ustavila vlada vsa plačila, ko je napovedala konkurz, bankerot. —

In zdaj, ko je doživela naša visoka hiša bankerot na Ogrskem, ko se ne da tam absolutno več vladati, ko napolnuje zagrizena grofovska klika svoje pristaše z revolucionarnim duhom, v tem trenutku se je spomnila krona tega, kar je zavrgla leta 1848., kar je obležalo na mizah gospodske zbornice pod Tafejem leta 1893. — splošne in enake volilne pravice.

Ko je nastala zopet kriza v monarhiji, ki je pomajala na vseh stebrih, na katerih si je zidal Habsburžan svoj prestol, ko se zna zopet prigoditi, da odstavijo Ogrci našo dinastijo s prestola — v tem trenutku potopa se obeta ljudstvu pravica. Kjerkoli je iskala krona opore, povsodi je odjenjalo, vse je odpovedalo, celo cerkev in armada, fevdalni grofi in starokopitna buržoazija. Ljudstvo, kateremu na ljubo je podala krona toliko in toliko težkih žrtev, odpoveduje vladarju zvestobo.

Zdaj, ko je gnjiloba, siromaštvo in onemoglost naše države posledica tega, ker se je skušalo vladati pri nas s pomočjo korupcije in razdvojenja vseh sil, ko se je dala Nemštvu pravica, vihteti nad Slovani svoj bič — zdaj se maščuje ta zločin v najpopolnejši

„Morda mi ne privoščiš veselja, ali“ — umetnost se je sarkastično zasmejala — „si morda izvršila večji čin?“ —

Usmiljenost je molčala, lahna rdečica je označila nje poteze, liki velika sramežljivost.

„Govori vendar,“ je silila umetnost, „kaj skrivaš pred menoj?“

„Ničesar ne skrivam pred teboj; toda, — nerada govorim o svojih delih,“ je dejala usmiljenost skromno in ponižno.

„Ali meni,“ je ljubkujoče in vsiljivo nadaljevala umetnost, „meni, ko te imam rada in me ti ljubiš, — vsaj meni zaupaj! Radoznala sem na tisto skrivnostno, kar te krepki tako ponosno, ponižno.“

Sedaj je povzdignila usmiljenost svoje velike modre oči in jih uprla dobrovoljno v družico.

„O, nič posebnega,“ je odgovorila lahno, „danes v jutru sem hodila po mestnih ulicah. Nasproti mi pride malo dekletce, idoče v šolo. Modrikaste, polzmrznjene nožice so se borile s snegom in iz oči so ji kapale debele solze vsled lakote in mraza. Jaz pa sem pohitela k otroku, ga vzela v naročje ter ga nasitila; zavila sem potem ubogo dete v toplo obleko in dekletce je odhitelo polno radosti svojo pot. Šla sem dalje. Studeno jutro je bilo; led mi je škripal pod nogami. Tam na razpotju je stalo visoko poslopje. V spodnjih prostorih je bila kavarna. Pri-

meri. Habsburška dinastija v celi monarhiji nima niti enega naroda več, ki bi ji bil lahko v najhujši stiski varno zavetje, ki bi ji bil opora, od koder bi se morda dalo kljubovati vsem političnim viharjem in vedno bližajočemu se državnemu ruinu. Plemstvo, orožje in cerkev je postalo brezbrizno, če ne morda celo že samo nemirnega duha.

V tem trenutku, ko ni nikjer več nobene enotnosti, nobenih političnih ciljev, ko imamo mesto notranjega miru največjo krizo, je posegla krona za 57 let nazaj in dala to, kar so nam vzeli tedaj — pripoznanje ljudske besede, enako pravico vsem za enake dolžnosti. Ali v naši monarhiji pripoznajo pravico samo v eni polovici, tam, kjer jo zahtevajo silneje.

Avstrijski cesar je obenem tudi ogrski kralj, ali kar da kralj, tega ne sme dopustiti cesar. To je mera, po kateri nas sodijo razni Gauči, nas vladajo!

Kar ve desno lice, tega ne sme pripoznati levo — in vendar je ena glava, in človek bi mislil v svoji skromnosti: tudi ena misel.

Zgodovina Belgije pa nas je učila, da si izvojemo pravico le tedaj, če gremo ponjo na cesto. In ne šovinizem ogrskih grofov, ne vsegamogčnost Košutovcev — trpini, ljudstvo hodi v nepreglednih molčečih masah in prosi — ne, zahteva pravice.

Ali ostane ta klic tudi zdaj nespoštovan tam, kjer imajo napisano na prečelju: Justitia fundamentum regnorum — Pravica je podlaga kraljestvu?

Ali pa se zgodi, da dobi ena glava eno lice in eno misel: kakor je človeška?

Slovan praznuje! Revolucija zmagala!

„Preden pogine Rusija in njeno ljudstvo, izumrejo vsi drugi evropski narodi in če se posreči Rusom otresti se absolutizma in dobe mesto samih dolžnosti tudi kaj pravice — potem dohiti Rusija skokoma druge narode v svojem razvoju.“

„Naš List“ 28. jan. 1905.

Izpolnile so se torej želje 140 milijonov ljudij, ki so zaman žejali po prostosti, zaman hodili v prognanstvo v Sibirijo. Danes je padel absolutizem, Ru-

oknih so sedeli ljudje. Veliko jih je bilo in topo so gledali vun v mraz. — Izza ovinka se je prikazala upognjena postava starega moža, zavitega v krpe. Privzdignil je palico, hoteč se ozreti tja v steklene šipe, za katerimi je tako lepo, njemu nepoznano življenje. Toda predno se je zavedal svojega hotenja, mu zdrsne noga in padel je brez moči na polzka tla. Poskušal je vstati, ali zaman, ker se ni mogel več upreti. — Sklonila sem se nad njim in mu pomagala na noge. Nato sva skupno nadaljevala pot do njegovega cilja. — Malenkostne stvari so, hotela jih nisem praviti, ker vrednost njihova temelji le v dobri volji. Neznatne so, in odpusti mi, da sem ti jih povedala.“

Usmiljenost je proseče uprla svoj pogled v družico.

„Tvoj čin se ne more primerjati mojim.“ —

„Sestra, odpusti, pojmila te nisem iz samoljubja. Zmaga je tvoja, tvoja je vzvišenost! Lepo se je vtopiti v harmonije svetovne duše, a lepše kot to je tvoje delo, sestra, ti ljubiš trpljenje človeštva, lečiš mu rane; sveta, prepotrebna tešiteljica si mu in tvoja bodi prednost.“

Umetnost in usmiljenje sta se poslovili in si zaprisegli večno zvestobo svoja tako različna pota združiti bolj in bolj v spravo človeštva!

N. V.

sija je postala svobodna država, car je dal ljudstvu pravico in peterburška mestna uprava pozdravlja carjev manifest rekoč: „Peterburška mestna дума pozdravlja z vzradošenjem oznanitev zaželjene svobode trdno zaupajoč svetli in mogočni bodočnosti naše zveste domovine. Hura carju svobodnega naroda!“

Preveč smelosti bi označevalo, govoriti danes o dalekosežnosti pomena tega koraka. S tem, da je prosta Rusija, postajamo svobodni tudi mi. Ozirali smo se do zdaj Slovani na veliko Rusijo, upali moralne pomoči iz dežele, katerega ljudstvo govori jezik, ki je tako soroden naši slovenski govorici, ali ta domovina Rusov, ki obsega danes štiri del celega sveta, je bila zaslužnjena, vkovana v verige absolutizma, in dežela, ki je vzdihovala sama po svobodi — resnično, ta nam ni mogla dati prostosti. Rusija ni poznala slovenskega naroda; pisatelj teh besed je dobil v Rusiji univerzitetnega profesorja, ki ni poznal Slovencev, sploh ni vedel, da obstoji tak narod na svetu. Rusija je bila kakor priklenjen velikan, ki ima moč, a je ne more in ne sme porabiti. Kam je pripeljal absolutizem rusko državo, to nam izpričujejo ruski porazi, drug za drugim, a tu ni bila premagana moč in notranja sila naroda, ampak ves carjev sistem. V tako ogromni državi, kjer rabi človek dobre tri tedne, da se prepelje z železnico iz enega konca do drugega, ni bilo mogoče posamezni osebi nadzorovati državnih poslov. In ker ni imela dežela svojih zastopnikov, ker ni imela parlamenta, zato je bilo mogoče, da je odločevalo v Rusiji le podkupovanje in protekcija. Ljudje, ki so hoteli kritikovati tak vladni način, so prišli v Sibirijo. In med temi niso bili samo delavci in kmetje, kakor se pri nas vedno misli in se sploh gibanje na Ruskem tako krivo obsoja, med prognanci so bili najodličnejši možje: pisatelji, zdravniki, profesorji, dijaki, knezi itd.

Ali zdaj se mora to nehati. Car je oznanil ljudstvu s posebnim manifestom vse pravice, ki gredo državljanu: popolno svobodo v veri in besedi, svobodno shajanje v društva ali na sestanke, splošno in enako volilno pravico, nedotakljivost osebe in popolno postavodajalno moč ruskemu parlamentu, v katerega ne volijo samo tisti privilegiranci, kakor jih je določil zadnji carjev razglas, ampak celokupno ljudstvo brez razločka vere ali jezika.

Poveritev izvršitve tega manifesta je izročil car Viteju in ko je zaznalo ljudstvo za to carjevo odločbo, ki je izšla dan pred Vsemi svetniki ob polenajstih po noči, je bilo povsodi veselje nepopisno. Ljudje so objemali drug drugega, poljubovali so se, hodili na obiske k znancem in prijateljem, in veselja ni hotelo biti konec.

Nestevilne mase ljudstva so se nabrale po ulicah in prepevaje celo noč prostoljubne pesmi, so pozivljale vojaške patrulje, naj se vrnejo v vojašnice, zdaj ne bo več nemirów. Med radostnimi demonstranti so bili celo ruski oficirji v uniformah. Vseučilišče v Petrogradu je razobesilo rdeče zastave, kot barvo svobode. V Odesi so se zbrali meščani pred palačo guvernerja in prišel je sam guverner grof Kaulbar k oknu in čestital ljudstvu k temu veselemu dnevu rekoč: „Živio ustava!“

Toda kakor si je izvojeval svobodo ruski narod, tako morajo storiti tudi drugi slovanski narodi. Zmaga na Ruskem nam mora biti naše sveto znamenje, ki nas bo neumorno spominjalo, da tudi mi prej ne mirujemo, dokler nismo svobodni, dokler nam ne dajo pravice, ki gredo vsakemu svobodnemu človeku.

Zadnji dogodki na Ruskem.

Zakaj se je udal car?

Kaj je dalo povod, da je postala odprta Rusija vsem Slovanom? Kje je bila tista sila, ki je izvojevala zmago?

Kdo je stal ob zibki nove Rusije, ki se je porodila stoprv včeraj?

In mi moramo izpovedati resnico: ljudstvo. Vsa Rusija je stopila kakor en mož, vstavljene so bile vse železniške zveze, pretrgane vse brzovjavne žice, delo po tovarnah je mirovalo, časopisje ni izhajalo, ljudski boritelji so padali pod krogliami kazakov in narod se je branil ob barikadah. Stopil je na ulico in terjal pravico — skratka, vsa Rusija je bila videti kakor en vojaški, kakor en revolucionarni tabor. Prav to, zaradi česar so se zapirali in streljali ljudje še včeraj, prav to je danes dovoljeno. Pisati o neizmernih grozodejstvih, ki so se vršila v pretečenem tednu na Ruskem, bi bilo zaman, kajti ni jih mogoče naštetiti in zadostuje naj samo nekaj besed: bila je v resnici groza!

Ječe so prenapolnjene političnih ujetnikov in ljudstvo zahteva njih prostost in če se ne dovoli splošna amnestija za politične kaznenjence in jetnike, zna razsajati revolucija še toliko časa, dokler se ne izvrši i ta ljudska volja.

Z ustavo ni dal car nobene milosti, kajti ljudstvo samo si je izvojevalo svobodo, in to, kar je dal car, je mogoče smatrati kot kes in obžalovanje za mnogoletne krivice, ki jih je naprtil absolutizem ruskemu narodu. Ali težko bo ustaviti kar s hipom mogočno silo revolucije, ali če že hoče nastopiti Vite kot carjev rešitelj, more storiti le s tem, da izvede v čim najkrajšem času vse reforme, ki jih car obljublja, s pravo nervozno hitrostjo mora pometati vse naprave absolutizma med staro šaro, tako da se že danes več ne pozna, kaj je bilo še včeraj veljavno.

Žrtve, ki so padle te dni, pokopava ruski narod na najslovesnejši način, in nekatera mesta so že nakazala rodbinam ubitih in ranjenih večje svote. Kajti resnično, le na krv padlih in na vzdihljeje zaprtih naslanja revolucija svojo stavbo:

novi, moderno Rusijo!

Srbija.

(Slovenski Jug.) Tednik „Slovenski jug“, pisan s cirilico, ki ga izdajajo belgrajski akademiki, je pričel zopet izhajati. Na leto stane 6 frankov.

(Nova banka.) V Nišu, za Belgradom največjim mestom v Srbiji, so ustanovili „Niško trgovsko banko“ z glavnico pol milijona frankov. Ona daje posojila tudi kmetom. Omeniti pa je še posebej, da je ustanovila poseben takozvani „Privredni fond“, v katerega pride 5% vsega čistega dohodka, ki je namenjen za pouk in vzgojo otrok na novo osvobodjenih krajev Srbije.

(K otvoritvi srbskega vseučilišča.) Kralj je podelil zastopniku „Slovenske Matice“ g. Antonu Trstenjaku red sv. Save III. reda, rektorju zagrebškega vseučilišča, dr. Heinzelnu red sv. Save II. reda.

(Nesreče na železnici.) Minoli teden se je zgodila nesreča pri ekspresnem orient-vlaku, ki je zahteval samo eno žrtev. Zdaj javljajo zopet, da je skočil osebni vlak s tira, tako, da je izmed potnikov 13 mrtvih in 25 močno ranjenih.

Bolgarija.

(Pomiloščenje relegiranih dijakov.) Konec lanskega šolskega leta so nastali na sofijski univerziteti veliki nemiri vsled nesoglasja s profesorskim zborom. Posledica tega je bila, da so profesorji relegirali mnogo slušateljev in slušateljic. Zdaj pa je sklenil profesorski senat preklicati svojo zapoved in odpreti vseučilišče tudi izključenim dijakom. (Na sofijski univerzi študira tudi znana urednica bolgarskega „Ženski glas“, Sanda Jovčeva.)

Nemčija.

(Brez kruha.) Poročali smo že o nameravanem koraku saško-turinske zveze. Zdaj so podjetniki res delo vstavili. Nad 40.000 tkalnih strojev miruje, 17—18.000 delavcev je brez kruha in to zdaj na pragu zime!

Švica.

(Proti socialistom.) Volitve v švicarski „narodni svet“ so se vršile letos zelo viharno. Meščanske stranke so nastopale združene proti socialistom in res se je posrečilo, te premagati. Prej so imeli v zboru šest svojih zastopnikov, zdaj imajo samo enega. Podlegli so tudi v osemnajstih ožjih volitvah. Najhujši boj je divjal v Curihu.

Belgija.

(Presenetljive vesti.) Minister zunanjih del je sprožil v zbornici poslancem misel o oboroženju Belgije. Povdarjal je, da zahtevajo tudi velesile, da stopi Belgija v položaj, braniti samo sebe, kajti zgoditi se zna, da postane ta planjata dežela kdaj bojišče evropskih narodov. S tem pa, če se jim ta namera onemogoči, se oprosti Belgija največje odgovornosti. (Belgija ima nad šest milijonov prebivalcev, je ločena od l. 1831. od Nizozemske in je danes samostojna kraljevina pod starim Leopoldom III., ki je na prestolu že celih 40 let. Belgija je po obsežnosti zemlje prav tako velika kakor naša Ilirija: Istra s Trstom, Goriška, Kranjska in Koroška.)

Štajersko.

Glavar, ki slepari.

Seveda, samo v naši Avstriji mogoče, v državi, kjer sme počenjati nemški uradnik, kar hoče, posebno pa še, če se gre proti Slovanom! V našem cesarstvu, kjer mečejo pravice Slovencev ob tla, se ne prigodi

samo, da je c. kr. policijski ravnatelj v zvezi s potepuhi in dá zapirati ljudi na nasvet cestnih postopačev — ne, pri nas se zgodi celo, da oslepari slovensko ljudstvo c. kr. okrajni glavar. Pa naj nihče ne misli, da je to naš celjski grof Attems, ki so ga spravili v zadnjem času pod toplo goriško podnebje!

Slepariti?! To vendar ni mogoče, poreko moji Štajerci in drugi Slovenci. Rojaki, kaj ste pozabili, v kateri deželi smo? Potem se vam ni čuditi.

Kaj je torej napravil glavar grof Attems? Resnično, osleparil je nas spodnještajerske davkoplačevalce za najmanj 16.000 kron.

Ta drugače povsem omejen človek — kajti vsak narodni zagrizenec je omejen — si je izmislil pred osmimi leti, da prične izdajati svoj poseben list, v katerem bo objavljali razne oklice itd., sploh vse uradne zadeve, katere mora glavarstvo itak razpošiljati vsem občinam, šolskim vodstvom itd. Da more dati glavarstvo vse te stvari natisniti, zato dobi od vlade poseben denar.

Bivši celjski glavar pa si je mislil, ta denar se še vedno lahko kam vtakne, naj plačajo te stroške rajši davkoplačevalci sami in grof — ki nima razen imena prav nič grofovskega na sebi — je storil tako tem rajši, ker je naložil ta krivični davek ljudem, ki jih je sovražil na način, kakor more sovražiti to le duševno zelo reven človek. In ti krivično obdačeni smo mi — Slovenci. Glavar je pričel izdajati torej svoj list z visoko letno naročnino po šest kron in storil tako, kakor da ga morajo naročiti vsi krajni šolski sveti, vse občine, vsa šolska vodstva itd. Ljudje nevedni in politično premalo izobraženi so mislili, da res ne sme biti drugače in so plačevali ta list, ki ga ni nihče naročil, ampak je bil vsem po sili poslan, celih osem let.

Toda temu ni kriv samo grof in tisti premalo prebrisan ljudje, ki so ga prejeli — ker niso vedeli, da se morajo vršiti take objave zastonj — ampak tudi naši slovenski politiki. Naši štajerski voditelji niso k temu nikdar opominjali, puste, da nas izkoriščajo in preganjajo nemški uradniki, za nas pa ničesar ne store. Umaknili so se, zlasti pa nekateri odvetniki. Kaj so si nabrali mar že dovolj denarja? Če pa ni tako, potem na dan, mi vas hočemo videti in slišati!

Društvo „Naprej“ spi. Mi Štajerci imamo celo svoje politično društvo, ali kakor se zdi, samo na papirju, kajti društvo se ne more ponašati s prav nobeno politično organizacijo. Društvo si ne poišče niti zanesljivo delavnih poverjenikov in zaupnikov v vsaki občini, ne sklicuje niti vsakoletnega strankarskega shoda, na katerem bi imel vsak poverjenik priliko, obrazložiti položaj v svoji občini, niti se ne meni za svoje ovčice, razen nekaj časa pred vsako volitvijo. Rojaki, kaj je to naloga političnega društva „Naprej“? Ne samo ime, ampak tudi delo mora pokazati, da greste naprej in z vami tudi mi. Kaj čuda torej, če nazadujemo. Politično društvo „Naprej“ bi se moralo razširiti po celi spodnji Štajerski, v vsaki občini bi moralo imeti svojega zastopnika in to politično društvo bi moralo dati tudi vsemu našemu političnemu življenju enoten, skupen program.

Dr. Koroščeva kandidatura. Poslanec pete kurije celjskega volilnega okraja Josip Žitkar je umrl in voliti mu bo treba naslednika. Kaj čudne vesti krožijo zdaj med nami in po časopisih. Pravijo, da hoče dr. Korošec samega sebe kandidirati. Ali pa to gre? Morda se posreči namera, če pa bo ta v resnično slovensko korist, to je drugo vprašanje. Vsak kandidat bi moral razviti popolen program, da volilec vsaj vemo, zakaj se gre. Ta program pa ne zadostuje samo, če se ga poskuša povedati s par nejasnimi besedami ali pa z oštevanjem svojih nasprotnikov. Ne, tak program mora povedati jasno, kaj hoče dotičnik, in da se ne more potem ta več izvijati, zato je njegova dolžnost, da to, kar hoče, tudi s pisano besedo pove. Tako imamo vsaj črno na belem in kasneje se nihče več izgovarjati ne more, „da se ne spominja, če je to in to obljubil“. Dr. Korošec, ki drugače kaj rad slovensko pisari, naj se vsede za mizo in napiše svoje misli. Mi smo namreč prepričani (to pa zaradi tega, ker dr. Koroščeve prave zmožnosti predobro poznamo), da imamo potem toliko snovi, ki se je ne da več obračati in preklicavati, da nam ne bo niti trenotek pomislekov in težkoč delalo, dokazati, da ne spada imenovani gospod na politično mesto. Če pa misli kandidat drugače, pa je danes prilike dovolj, da svoje misli obrazloži in te besede naj podpre s svojim odprtim imenom. Ker se gre zanj, to prav lahko stori.

Ne cepite glasov in ljudstva! Čujemo, da se razvija od gotove strani tiha a obsežna agitacija za

dr. Korošca, ki naj nadomestuje rajnega poslanca Žičkarja. Prav tako pa tudi čujemo, da se hočejo nekateri temu upreti na podlagi povsem opravičenih vzrokov. Pri volitvi iz leta 1901 je dobil rajni Žičkar 396 volilnih mož zase, njegov protikandidat 243. Razlika je sicer res za celih 153 glasov, ali če dobimo Slovenci dva kandidata, potem je naš mandat v nevarnosti. Kako pa bi se dalo temu izogniti. Danes sicer ne več ali vsaj zelo težko, pred časom pa z veliko lahkoto. Če bi organiziralo slovensko politično društvo „Naprej“ nas Štajerce v eno celoto, potem bi postavljalo strankarsko predsedstvo kandidata, ki bi ga ljudstvo, združeno v „Napreju“, prav gotovo volilo, in ne bi se moglo prigoditi, da bi se kdo usiljeval za onih 20 K na dan in prosto vožnjo, ki jo dobi vsak poslanec. Poslanec bi nam postal le vsak tak, ki zna kaj delati in ne tak, ki se zboji vsake vladne uniforme in nam ne izvaja nobenih pridobitev.

Primorsko.

Namestnik Hohenlohe. Kakor zatrjujejo časniki, namerava odstopiti namestnik knez Hohenlohe. Morda pa so mu tako namignili, ker se jim ni zdel dovolj prijazen napram Italijanom, in je — kakor se je izrazil neki italijanski politik — puščal tržaškimi Slovencem preveč politične svobode? Zatrjuje namreč, da je imel n. pr. dr. Rybař vso prostost, ki si jo je le hotel, smel je zabavljati napram vladi, kakor mu je bilo drago, Hohenlohe je vse molče prenašal. Morda dobimo že iz osebe namestnikovega naslednika kaj več pojasnil!

Premalo zanesljivi? Vlada je odvzela tržaškemu magistratu vodstvo vseh vojaških poslov, tudi nabore. Na najvišjih mestih se godi res nekaj posebnega!

„Naše življenje.“ Glasilo hrvatske demokratske stranke v Dalmaciji „Sloboda“ javlja: Vrli jugoslovenski patriot iz Gorice dr. Tuma pokrenuo je novu političku smotru „Naš život“, koja će izlaziti jedan put nedjeljno.

Tržaška politika. Tržaški vodja Slovencev dr. Rybař je razvil še pred nedolгим nov političen program o Vseslovenstvu. Ali zdi se nam, da se pričinja in neha vsa tržaška politika z golim sklicevanjem na lepe besede, kakor domoljublje, rodoljublje, v zadnjem času celo Vseslovenstvo, ali ne dela se ničesar v tem oziru. Vseslovenstvo je vendar tak program, ki se tiče vseh Slovencev, ki obsega organizacijo po peterih kronovinah raztresenih Slovencev, a ko bi prišel čas za delo, se umakne celo dr. Rybař. Pripoznamo, da ima dr. Rybař zelo lep in zvonek glas in ga je prijetno poslušati, ali še lepše je vztrajno delo za svoj program.

Doma in drugod.

Osebnosti. Vodja okr. glavarstva v Postojni, višji komisar gosp. Štefan Lapajne je imenovan za okrajnega glavarja na Kranjskem. — Imenovani so: grof L. Küngl za pravega okr. višjega komisarja v Postojni, dež. vlad. koncipist P. Svetec v Litiji za okrajnega komisarja in dež. vlad. konc. praktikant M. Winkler v Litiji za dež. vladnega koncipista.

Prešernov spomenik v Ljubljani. Zgodilo se je nekaj posebnega! 10. in 11. zvezek „Naših zapiskov“, ki jih je uredil znani slavist dr. Ivan Prijatelj na Dunaju, pod naslovom „Prešernov spomenik“, objavljajo vse to in še dosti več, kar je pisal „Naš List“ o tem spomeniku meseca julija tekočega leta. Vsem čitateljem bo še v spominu ona zbirka krasnih imen, s katerimi nas je obsul tedaj „Slov. Narod“ in zdaj, ko so pisali „Naši zapiski“ prav to, zdaj molči ta list kakor grob, ne črha niti besedice. Zdi se, da vlada tudi v dušnem življenju pasja pokornost napram višje stojecemu. Nam je v zadoščenje gledati gospodo v svoji nesmrtni blamaži, ne morda zaradi tega, ker stoji tako ponižana pred svojim narodom, ampak ker se je dobil vsaj še en list na vsem Slovenskem, ki si je upal napisati čisto resnico! In dr. Ivan Prijatelj — čegar umetniške ocene je priobčeval svoj čas celo „Slov. Narod!“ — nam govori kakor iz srca, ko piše: „Kar se je zgodilo, se je zgodilo, a zgodilo se je tako in končalo s tako blamažo našega diletantstva, da se lahko nadejamo, da se je zgodilo poslednjikrat.“ Želeli bi, da se dr. Ivan Prijatelj ne moti v svojem upu, morda pa pozna svoje rojake... preslabo —. Rešiti nam je zdaj še zagonetko tega čudeža, da je „Slov. Narod“ in ves tisti odbor, ki je stal za njim, obmolknil, ko je čul isto sodbo, kot smo jo napisali mi, le še

bolj pekočo in žgočo, tudi iz ust naših duševno najvišje stoječih mož-umetnikov: Ivan Cankar, Oton Zupančič... Ko smo mi pisali o spomeniku zgolj stvarno in strokovno, je navedel „Slov. Narod“ brž nekaj stavkov prof. Hellmerja z Dunaja, ki naj bi potrdili, da je to neresnično, kar smo pisali mi. Zdaj se je izkazalo, da je bil dotični citat izmišljen, falsificiran, in da je pisatelj tistih besed v „Narodu“ lagal, kajti prof. Hellmer pravi sam: „To, kar „Narod“ poroča o meni, mi je popolnoma tuje. Ein gewöhnlicher Zeitungstratsch!“ Slovenska javnost ima tu neovrgljiv dokaz, s kako nizkotnimi sredstvi se hodi nad nas edino zaradi tega, ker pišemo resnico. Ljudje lažejo sami, zato da bi postavili na laž nas! Da pa je to pot imenovano glasilo umolknilo in da je moralo storiti ta čudež (če prav je tudi ena stran tega ignoriranja navadna zlobnost), je utemeljeno v sledečem: Ko smo poročali mi čisto resnico zaradi Prešernovega spomenika, je prišel v uredništvo „Slov. Naroda“ župan Hribar, ki ni hotel (slovenska javnost bi bila povsem upravičena zahtevati tu pojasnila) sam odgovarjati, pač pa naj bi storil to imenovani list. Toda bil je križ: dr. Tavčar ne mara Hribarja, Malovrh ga ne mara, in nobeden izmed teh ni hotel po kostanj v žerjavico. Odgovarjati tudi dr. Windischer in dr. Vodusek nista hotela. In ker se že nihče ni dobil, je storil to podurednik „Slov. Naroda“ Rajko Pustoslavšek. Slovensko javnost pa zatrjujemo pri svoji osebni časti, da bi ne odgovorili niti besedice, ako bi bili vedeli, da jih je napisal oni človek. Toda Bog zna, kaj bi se zgodilo tudi zdaj „Našim zapiskom“, da se niso izdajatelji njegovi že naprej zavarovali proti takemu sumničanju in žurnalističnemu bagateliziranju, s kakršnim je prihajal „Slov. Narod“ nad „Naš List“, s tem, da so zagrozili gospodom okrog „Naroda“, ki izdajajo tudi „Ljubljanski Zvon“, z bojkotom. Kakor hitro bi pisali liberalci na isti način o njih, kakor se je zgodilo nam, pa bi ne napisali ne Cankar, ne Zupančič, ne Prijatelj, ne Regali, ne Kristan, ne Prepeluh niti besedice več za kako liberalno podjetje. In gospodje so se tega prestrašili, kajti ob Prešernovi številki „Ljubljanskega Zvona“ so se lahko prepričali, kaj so oni in kaj so tu imenovani pisatelji. Zato so molčali s surovostmi in razlogov proti resnici nobenih navesti ni mogoče. Konečno ne moremo storiti nič boljsega, kakor priporočati, da si naroči vsak Slovenec „Naših Zapiskov“ „Prešernov spomenik“. Dobiti ga je v upravnistvu „Naših Zapiskov“ v Ljubljani za ceno 48 vin. —

Vse s silo in z — bajoneti. Ni čuda, da povprašujejo potem stari ljudje, kam nas bo to privedlo, kdo je kriv vsega tega, kdo naj ima na vesti tako početje. — V Sori pri Medvodah je bil za župnika g. Anton Berce, kamor ga je poslal škof, ki je pa sedaj mnenja, da župnik ni bil zakonito inštaliran, da se je zgodila takrat nepravilnost. Saj je bila to vendar njegova stvar. Ali župnik Berce je po „Slovenčevem“ mnenju liberalce, sedaj trdi celo, da ni več normalen, ki se ni zanimal za klerikalo politiko — in s tem je rečeno dovolj. Škof ga je nenadoma odstavil, hoteč ga poslati nazaj v Boštanj, kjer je župnikoval prej, na njegovo mesto pa postaviti kaplana g. Brajca. Ljudstvo, vsled tega silno ogorčeno, se je zbralo v ponedeljek 30. m. m. pred šolo, kjer je stanoval g. Berce, da bi preprečilo odhod svojega župnika. „Slovenec“ pravi, da je bilo ljudstvo nahujskano. Mogoče, ali čudno se nam vendar zdi, da bi se za človeka, ki po „Slov.“ trditvi ni bil priljubljen, tako razvnelo. — Prišel je z desetorico žandarjev c. kr. okr. glavar Cron, tisti glavar, ki ima za take nastope že posebno prakso, spremljan od kanonika g. Sušnika. Ljudstvo je to še bolj razburilo. Odločno se je postavilo v bran — moški in ženske — na kar so žandarji na povelje glavarjevo rabili orožje in — prebodli Janeza Starmana ter ranili še neko drugo osebo. Kako pa znajo taki gospodje usmiljeno ravnati s takimi nesrečneži, pokazali so v Domžalah, in tako so tudi tega reveža, vsega v krvi, vklenjenega vlekli do bližnje hiše, od tam v Škofjo Loko, od koder ga je sodnija poslala v ljubljansko bolnico. — Na vprašanje, kdo je kriv, je glasno odgovarjalo ljudstvo samo. Res je, da bi bil g. Berce lahko pomirjevalno vplival na svoje farane, kakor je tudi resnica, da je bila v prvi vrsti dolžnost kn.-šk. ordinarijata, preprečiti razburjenost ljudstva — a žandarji so bili že tu z nasajenimi bajoneti, in to je tisto žalostno dejstvo, da se ljudstvu vsiljuje nov župnik — z bajoneti. Nihče ne more trditi, da se s takimi nastopi dela čast naši veri, da se s takimi nasilstvi pridobivajo sreča našega ljudstva. — Pokazalo se bo, koliko krivde pade pri tem tudi na novega deželnega predsednika.

Dež. poslanec Primož Pakiž †. V Ribnici je 28. oktobra nenadoma umrl gosp. Primož Pakiž, najstarejši deželni poslanec Kranjske, posestnik v Zamostecu pri Sodražici. Bil je eden tistih redkih poslancev — 30 let — ki jim je res blagor svojega ljudstva na srečo, zato je užival povsod zaslužen spoštovanje. N. v m. p.!

Umrl je nenadoma 1. t. m. šentpeterski župnik v Ljubljani, gosp. Martin Malenšek. Kaplan ga je našel mrtvega na tleh. Bil je obče priljubljen in zbog svoje delavnosti povsod spoštovan. Odlikoval se je tudi v bosenski okupaciji. Blag mu spomin!

„Akademija.“ Odbor za poslovno leto 1905-1906 se je ustanovil tako-le: Predsednik dr. Ravnihar; podpredsednik dr. Robida; tajnik dr. Lončar, podtajnik inž. Turk; blagajnik dr. Demšar, knjižničar prof. Kenda; odborniki: svet. profesor Franke, dr. Novak, Dermota, Lavrenčič, profesor Kušar; namestniki: dr. Tuma (Gorica), Jernejčič (Trst), prof. Reisner (Novo mesto); pregledniki: dr. Bevk (Idrija), Gärtner, dr. Tičar (Kranjska gora). Za Ljubljano se je določila vrsta predavanj v Mestnem domu. Inž. Turk prične s predavanjem o kemiji dne 5. novembra ob pol 8. uri zvečer. Občine, čitalnice, bralna društva — sploh vse korporacije, ki imajo tudi namen pospeševati izobrazbo ljudstva, naj prijavijo pri predsedstvu društva Akademije, ako žele predavanj, da jim jih Akademija oskrbi. — „Akademija“, društvo za narodno prosveto, je priredilo v pretečenem poslovnem letu 65 predavanj, na katerih je bilo skupno 14.812 poslušalcev. Društveno glasilo so „Naši zapiski“, edina slovenska revija. Izhaja kot mesečnik in velja na leto 3 krone.

Franc Pogačnik-Navál, znani slovenski tenorist, ki je angažiran zdaj na posebno željo nemškega cesarja kot prvi lirični tenor na berlinski operi, ima 13. novembra t. l. v veliki dunajski glasbeni dvorani koncert. Kakor znano, je naša intendantca Navála že opetovano naprosila vsaj za en večer, ali Navála še nismo slišali na ljubljanskem odru. Krivi so tega Slovenci sami. Kakor prerivajo zdaj g. B., tako so odklonili Navála, ki se je izobraževal potem z nemško pomočjo. Zdaj bi pa seveda radi, da bi hodil pet v — domovino.

Hotel „Union.“ Dne 28. oktobra so slovesno otvorili največji in najmodernejši hotel v Ljubljani, ki ga je zgradila stavbinska delniška družba „Union“, koje predsednik gosp. dr. Gregorič ima za to gotovo največ zaslug, po načrtih arhitekta pl. Vancasa. Hotel je vzel v najem gosp. Kampoš, ki je znan kot strokovnjak in od katerega pričakujejo, da bo kos tudi ljubljanskim razmeram.

Nova brzovlaka. Na progi Dunaj-Trst vpelje južna železnica dva nova brzovlaka, ki bosta prevozila to progo v osmih urah.

Akad. teh. društvo „Tabor“ v Gradcu si je izvolilo na svojem I. rednem obnem zboru dne 25. vintoka sledeči odbor: predsednik phil. Ivan Prekoršek, podpredsednik iur. Franjo Lipold, tajnik iur. Jos. Pučnik, blagajnik iur. Hugon Robič, knjižničar phil. Josip Glonar, gospodar phil. Janko Leskovšek; namestnika: iur. Herbert Kartin in med. Mirko Črnič; pregledniki: iur. Albert Kramer, phil. Bazilij Mirk in teh. Anton Bojec.

Umor ogrskega poslanca. Nemški kmet Ulrich je zabodel pri belem dnevu ogrskega državnega poslanca in odvetnika Milan Milosavljevića. Slednji se je podal v politično življenje samo zaradi tega, ker je upal priti tem potom do visokih dohodkov v svoji advokatorski pisarni. To se mu je res dočela posrečiti, nagrabil si je okrog dva milijona kron tekom par let. S svojim brezobzirnim postopanjem je spravil nad 200 kmetskih rodbin na beraško palico. Njegov morilec je imel svoj čas zelo razsežna posestva v vrednosti petine milijona kron, ali počasi mu je izmolzel vse do zadnjega. Ko je prišel minule dni imenovani kmet Ulrich k temu advokatu, s katerim se je tikal, in ga prosil, naj mu vrne vsaj neko hišo, vredno komaj 10.000 kron, ki jo je dobil od njega, mu je dejal odvetnik: „Pojdi rajši in obesi se, zate itak ni nič boljsega.“ Ogoljufani kmet, ki ga opisujejo vsi kot zelo miroljubnega in pridnega človeka, si je mislil stvar drugače in je rajši počakal svojega prijatelja na ulici in ga sam plačal. Morilec se je javil na to sam sodišču.

994 let star časopis je vsekakor najstarejši list na celnem svetu, ime mu je Kin-Pan in izhaja na Kitajskem. Izprva je izšel le redkokdaj, od leta 1361 vsak teden enkrat, leta 1800 je postal dnevnik, zdaj pa izhaja že po trikrat na dan. Jutranja izdaja javlja le trgovske vesti, opoldanska izdaja je napolnjena s službenimi objavami, a večerna ima oglase in dnevne vesti. Kakor so sicer Kitajci trdovratni vsaki modernni napravi, tako trdovratno se drže tudi svojih novin, kajti le tako je mogoče, da izhaja „Kin-Pan“ že skoro tisoč let!

Perod šestih otrok. Na medicinsko akademijo je naznanil profesor Hamy izvanreden slučaj po-

roda, ki mu ne ve nihče para. Mati-zamorka iz angleške kolonije ob takozvanem „Zlatem obrežju“ v Afriki je povila naenkrat šest otrok, ki so bili sicer vsi pravilno razviti, ali so bili tako slabotni, da so malo ur potem umrli. Učenjak Hamy je pokazal tudi fotografijo teh šestih malih bratcev.

Ozeblina na nogah, posebno pa na rokah ne pristojte zlasti ne mladim zalim dekletom. Odpravimo jih s tem, če jih pomazemo vsaj trikrat na dan s tekočino, ki si jo napravimo iz dveh desetink litra vode in 10 gramov salmijaka, in pridenemu k temu še 40 gramov kafrinega špirta. Ko namažeš ozeblina, počakaj še toliko, da se dotično mesto samo posuši.

Proti alkoholu.

(Dalje. Glej št. 41.)

Zdaj se zna oglasiti kdo in reče: vse res, ali to so samo slučajji, ki se nanašajo na strastne pivce. Ali njihov število je premajhno, da bi mogel soditi kdo po njih posledice alkohola. Res, tudi mi ne zajemamo dokazov le iz teh nesrečnih slučajev, če tudi so ti dokazi tako prepričevalni za škodljivost alkohola človeškemu zdravju, da more dvomiti le še kak neverjeten Tomaž. Kaj misli morda tak, če ni izkusil sam na svojem telesu takih skrajnih usmrtojučih posledic alkohola, da ne trpi njegovo telo vsled uživanja opojnih pijač? Kako površno bi sodil vsak, ki bi menil, če ravno ne občuti posebnih posledic na sebi, da mu ne škoduje alkohol. Vsak, ki uživa opojne pijače, se zastruplja z alkoholom. In kakor je ves človeški organizem pri temu ali onemu močnejši ali slabotnejši, tako prenese tudi vsak različno zastrupljenje z alkoholom. Ali če tudi brez vidnih posledic, alkohol škoduje vendarle našemu zdravju. Posledice se pokažejo prej ali kasneje.

Vsak mora vendar pripoznati, da ne kaže velik trebuh in rdeč nos noben zdravje pospešujoči vpliv alkohola. Monakovski profesor ondotne zdravniške šole je dokazal na nebroj slučajih, da je srce takih ljudi po pretežni večini razširjeno, oslabiljeno, z eno besedo: srce je izgubilo svojo prvotno zdravo obliko.

Ogromen del smrtnih slučajev vsled kapi, vsled obolelih ledvic itd., velika večina na revmi („giht“) in nevralgiji obolelih, mnogo slučajev pregodnje osivlosti in ostarelosti izvira od uničenja naših organov po alkoholu. In na to nihče ne misli. Kogar ravno ne meče opojna pijača po cestnih jarkih, pa misli, da nima alkohol zanj nobenih slabih posledic.

Slavni lipski profesor Birsch-Hirschfeld je dokazal na organih vsakega drugega moškega nad 25 let starega telesa, ki ga je seciral v svojem patološkem zavodu, škodljivi vpliv alkohola. Že davno je dokazano, da ovira tudi majhna množica alkohola prebavljenje, kako torej mislijo tisti naši rojaki, ki se jim zdi vino ali pivo po jedi nekaj neizogibno potrebnega?

Eden najslavitejših nemških zdravnikov za živce, dr. Moebius pravi, da je našemu razočaranju,

ki ga imamo s kakim mladim človekom, v katerega stavimo vse svoje nade, krivo redno zavživanje alkohola takih oseb, ki končajo svoje življenje v vsakdanosti brez vsakega duševnega poleta, če tudi so v svoji mladosti tako mnogo obetali! Vsak, ki zavživa opojne pijače, je mnogo bolj nalezljiv vsakaterim boleznim, kakor abstinent, t. j. tak, ki se vzdrži alkohola. Pred desetimi leti so napravile bolnice na Pruskem seznam vseh na jetiki umrlih. Izkazalo se je, da umre v istem času komaj 18 nepivcev, ko pomre med tem že 40 vživalcev alkohola! Veliko bolj so ozdravljive bolezni abstinentov kakor pivcev, in tudi veliko prej. Tako izkazuje neka bolnica, da pade pri njej 26 tednov boleznih zmernih pivcev na le 7 tednov takih bolnikov, ki niso nikdar vživali alkohola.

V Švici, kjer popijejo veliko manj opojnih pijač, umre vsled alkohola vsak deseti mož, nasprotno podaljša vzdrževanje od vina, piva ali žganja naše življenje. Res je, da najdemo tu in tam tudi starega moža, ki pije svojo merico celo za smrtno popotnico, ali taka navidezna izjema (če bi pregledali njegovo notranjost, bi morali dobiti škodljivi vpliv alkohola) ne govori ničesar proti milijonom in milijonom drugih slučajev. Sedemnajst največjih angleških zavarovalnic je imelo 29 odstotkov manj smrtnih slučajev pri popolnih abstinentih, kakor pri zmernih pivcih, pijanci niti prišteti niso! Odkod tudi, da popuščajo imenovane angleške zavarovalnice 10% popusta abstinentom pri vplačevanju letnih doneskov.

Na Angleškem je prišlo tekom desetih let na 25—65 let starih moških, na

100 navadnih ljudi;
733 gostilničarjev,
815 natakarjev in
315 izdelovalcev piva!

Govorili smo do zdaj največ o škodljivem vplivu alkohola na naše zdravje. Spominjali smo že v začetku tega spisa, da je alkohol tudi vzrok mnogokaterih hudodelstev. V angleški armadi pride na 1000 mož kaznovanih 5 nepivcev in 43 pivcev. Še veliko očitnejše vidimo to našo trditve v razmerah na velikem angleškem otoku na Irski. Ta dežela, ki je ena najubožnejših v Evropi, kjer mora opravljati domačin pravzaprav še tlako in odračunavati angleškim graščakom desetino, ta dežela je izkazala

1838. l. 12.096 težkih pregreškov (uboji, ropi itd)
1841. l. 773 težke pregreške.

Odkod ta neizmerni razloček tekom treh let? Ta čudež je povzročil pater Mathew, ki je šel od hiše do hiše, od sela do sela in odvrčal ljudstvo od alkohola. Tekom treh let je izpreobrnil cela dva milijona duš.

Izkazalo se je tudi, da je izmed 100 hudodelcev, ki so storili svoj pregrešek v vinjenosti, 46 takih, ki pijejo iz navade in 54 takih, ki pijejo le o priliki.

Da povzroča alkohol toliko hudodelstev, je popolnoma naravno, kajti njegovo uživanje oslabi naš razum, mi nimamo več smisla za svoj in drugih ljudi blagor, izgubimo čut za pravico in je ne razločujemo od krivice. Sboriti, nasilni živalski čuti nas vladajo, in da preide vinjen človek takoj na dejanje, nas uči vsakdanja izkušnja. (Dalje prih.)

Ferd. Lev. Tuma:

„V znamenju življenja“

Cena K 1.50, po pošti K 1.60. — Naroča se pri L. Schwentnerju v Ljubljani in v tiskarni A. Slatnar v Kamniku.

Izborno zalogo raznovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

Anton Müller
vinotržec v Domžalah (Kranjsko).

Šunka

s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.

Salame

dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80, kilo. — **Velike klobase** ena 20 kr.

Slivovka,

brinovec pristen, liter od 70 kr. do gld. 1.20., **brinov cvet** liter gld. 1.50. To priznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Lekarnarja A. THIERRY-ja

BALZAM

pristen le s trgovskocodno registrirano zeleno varstveno znamko z nuno. Najstarejše domače sredstvo zoper prsne in pljučne bolezni, kašelj, izmečke, želodčni krč, vomanjanje teka, pehanje iz želodca, zoper zrgajo, napenjanje, telesno zaprtje, influenco, za rane, zobne bolečine itd. Poštine prosto do vsake poštne postaje z zabojnikom: 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 velikih 15 kron.

Edino pristno **centifolijsko mazilo** (iz vrtnice „rosa centifolia“).

To mazilo izvrstno deluje zoper vnetje. Pri vseh, še tako zastarelih bolečinah, poškodbah, ranah ima gotov uspeh, ali pa olajša bolečine. S poštino, poštino spremljajo in z zavojem vred veljata 2 lončka K 3.60. Pristno le iz lekarnarje „pri angelju varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatecu, kamor je pošiljati naročila.

Popolno prepričanje o nenadomestljivosti teh sredstev dokazujejo Vam zvezki z več tisoč zahvalnimi pismi, ki se pridenijo vsaki pošiljati balzama zastoj ali pa se na željo pošilja sebi dopišljejo. 31

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti bolezni maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naj vsakdo naroči in naslovi:

Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 106, Slavonija.

Denar se pošilja naprej ali s poštнім povzetjem. Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

12 stekleniče (1 ducat) 5.— K } 48 stekleniče (4 ducate) 16.— K
24 stekleniče (2 ducata) 8.60 „ } 60 stekleniče (5 ducator) 18.— „
36 stekleniče (3 ducate) 12.40 „ } Manj od 12 stekleniče se ne razpošilja.

Slavonska zel se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsni, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste slinice ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsni in pljučnih bolečinah.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

2 originalni steklenice 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h;
6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 106, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo Ti žal.

Priporočajte povsod „Naš List“!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel

to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, bolezni iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse bolezni na vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse bolezni na vsled mrzlice nastajajo.

15

Vsak dobi en mesec dni brezplačno

„Naš List“, „Slov. Gospodinja“ in „Ježa“,
kdor kupi 1 kg ekstrakta „Panonski biser“
„Naš List“, „Slov. Gospodinja“, „Ježa“, „Slovana“,
kdor kupi 2 kg ekstrakta „Panonski biser“
„Naš List“, „Sl. Gospodinja“, „Ježa“, „Slovana“, „Ljub. Zvon“,
kdor kupi 3 kg ekstrakta „Panonski biser“

Nealkoholni ekstrakt „Panonski biser“

daje pomešan — 1 del ekstrakta s 7—10 deli sveže vode — najboljšo najprijetnejšo nealkoholno pijačo „Panonka“.

Izvrstna kakovost! Izvanredno nizka cena!
1 liter pijače pride na 20—25 vinarjev.

Cena ekstrakta s posodo vred: 1 kg 2 kroni, 2 kg 5 kron,
3 kg kron 7.20, 5 kg kron 11.50

Nepoškodovane steklenice se vzamejo 2 kg-ne za 1 krono, 3 kg-ne za K 1.20 in 5 kg-ne za K 1.60 franko nazaj. 19

Ekstrakt naj se shranjuje dobro zamašen na hladnem prostoru.

Da se kar največ zniža poština, je najumestneje naročiti na enkrat 3 kg ekstrakta. Da bode mogoče liste redno in pravočasno pošiljati, naj se blagovoli poslati denar ob enem z naročilom; na ta način se prihrani tudi poštno povzetje, ki bi pri tako malih zneskih jako občutljivo podražilo pijačo.

V naročilu mora biti navedeno, kak list dotičnik želi imeti.

Zaloga nealkoholnih pijač „Abstinencija“

Ljutomer Štajersko.